

Szakmai beszámoló Thék Endre aranyérméjének megvásárlásáról

A megvásárolt tárgy

1. Thék Endre országos iparegyesületei kiállításon nyert aranyérméje

Leltári száma: Ht.2013.1.1.

A megvásárolt érme elő- és hátoldal

A támogatott tevékenység szakmai vonatkozásai, tapasztalatai, a megvalósítás eredményessége

Thék Endre a magyarországi nagyipari bútorgyártás megteremtője 1842-ben született Orosházán. Tehetségének és szorgalmának köszönhetően asztalosinasból küzdötte fel magát az ország egyik legnagyobb iparosává. Olyan reprezentatív köz- és magánépületek belső berendezéseinek kivitelezésében vett részt, mint az Operaház, a Parlament, a Tőzsdepalota, a Kúria, a Budai Vár Szent István Terme, Károlyi István palotája, a Wenckheim palota. A megvásárolt érme tehát országos ipartörténeti ereklye és egyben helytörténeti emlék is. Mivel múzeumunk, a Munkácsy Mihály Múzeum megyei gyűjtőkörrel is rendelkezik, az érme mindenképpen helye van az intézmény gyűjteményében. A tárgyat felajánló miskolci Novák László mindenképpen Békés megyei gyűjteményben szeretne tudni az érmét, s ezért az

eredetileg kért árból engedett. Az egymillió forintért megvásárolt érmet a történeti gyűjteménybe leltároztuk be, majd több mint egy hónapon át kiállítottuk Békéscsabán.

Thék Endre aranyérméje kiállítva más Thék-relikviákkal együtt

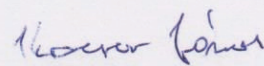
Az érme megvásárlásában a Nemzeti Kulturális Alapon kívül segítségünkre volt az orosházi Szántó Kovács János Múzeum és Orosháza Város Önkormányzata is. Mivel az orosházi születésű Thék Endre a város díszpolgára, s a város is jelentős segítséget nyújtott a vétel lebonyolításához, ezért a Munkácsy Mihály Múzeum az ottani múzeumnak kölcsönözte az érmét. Az érme 2013. október 6-a óta az orosházi múzeum kiállításában látható.

Az orosházi önkormányzat segítségének elnyerésében támogatta múzeumunkat Békéscsaba Város Önkormányzata is. Jelenleg az önkormányzatokat is bevonó múzeumok közötti összefogás a gyűjteménygyarapítás területén vezetett eredményre, de tapasztalatunk szerint ez a múzeumi munka egyéb területein is sikert hozhat.

Az érme megvásárlása élénk sajtóvisszhangot váltott ki, ami tükrözte a közvélemény érdeklődését is.

Az orosházi önkormányzat segítése ellenére a tárgyat nem tudtuk volna megvásárolni a Nemzeti Kulturális Alap támogatása nélkül, amiért is őszinte köszönetünket fejezzük ki.

Békéscsaba, 2013. november 20.

Kocsor János

történész muzeológus

Millió értékű aranyérem

BECSES EMLÉK Thék Endre bútorgyáros díja a Munkácsy múzeumban

Ando György, a Munkácsy múzeum igazgatója mutatta be az aranyérmét, amit hamarosan a nagyközönség is láthat Békéscsabán, majd Orosházán.

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum a minap megvásárolta Thék Endre (1842–1919) orosházi származású bútorgyárosnak az 1888-as Országos Iparegyesületi Kiállításon nyert aranyérmét egy miskolci gyűjtőtől. Az érem numizmatikailag kiemelten szép kidolgozása, 55 mm átmérőjű, 988 ezrelékes aranytartalmú, 72 gramm súlyú.

Nyemcsok László

Egy miskolci gyűjtő ajánlotta Thék Endre aranyérmét a Munkácsy múzeum munkatársainak figyelmébe, mint Békés megyéhez kötődő tárgyi emléket. Kocsor János, a múzeum történet- és muzeológusa készítette el a pályázatot a Nemzeti Kulturális Alaphoz, és az itt elnyert pénzből, valamint az orosházi önkormányzat anyagi támogatásából, összesen egymillió forintért vásárolták meg.

– Sokkal többet ér az érem, de ennyi pénz áll rendelkezésre, és ezt a gyűjtő elfogadta. Tudta, hogy áron alul adja el a becses emléket, de fontosnak tartotta, hogy Békés megyébe kerüljön, és a nagyközönség is láthassa – hangsúlyozta An-

do György, a Munkácsy Mihály Múzeum igazgatója. – Az aranyérem augusztusban és szeptemberben a békéscsabai múzeum előterében lesz látható, majd az orosházi Szántó Kovács János Múzeumban tekinthetik meg az érdeklődők.

Kocsor János elmondta, Thék Endre 1842-ben született Orosházán, itt lett asztalosinas a Dabner-féle műhelyben, ahol magas szinten sajátította el az asztalosmesterség fogásait. Tudását a céhlegényként tett vándorlásán túl később európai tanulmányutakkal csiszolta tovább.

Thék a magyar bútorgyártás

rője, sőt megteremtője volt. Nem tömeg konzumbútorok gyártására törekedett, hanem a kor nagypolgári igényeit kielégítve, magas iparművészeti értékkel rendelkező bútorokat tervezett és készített. Gyárát ugyan Budapesten állította fel, személye és működése mégis kifejezetten fontos részét képezi Orosháza múltjának. Azon túl, hogy a városban nőtt fel, később tanoncotthont alapított és patronált Orosházán. Az 1890-es években működését a zongoragyártásra is kiterjesztette.

Thék befolyásos tagja, illetve egy időben alelnöke volt az Or-

szágos Iparegyesületnek, ilyen módon az emlékérem nemcsak iparosí, hanem gazdaságszervezői tevékenységének elismeréséül is felfogható. A vésett felirat szövege: „Thék Endrének művészi bútorgyáros és épületasztalos munkáért 1888.”

Historizáló-eklektikus munkái a korszak számos épületében megjelennek, így az Operaházban, Károlyi István palotájában, a Wenckheim-palotában, a Tőzsde épületében, a Kúriában. Maga a Hauszmann Alajos által átépített budai vár Szent István termének berendezését tartotta legjelentősebb munkájának. Bútorait 1900-ban a párizsi világkiállításon is bemutatták. A magyar iparművészet számon tartja gróf Andrássy Tivadar budai villájának ebédlőberendezését, melyet a Thék bútorgyár készített.

A békéscsabai Munkácsy múzeumban tegnap kiállítás is nyílt, Bihar élő népművészete címmel a téglateremben. A Bihar Népművészeti Egyesület alkotói jóvoltából a kézművesség szinte minden ága bemutatkozik. Láthatók fazekesedények, szúrráttal készített hímzések, nemeztakarók, vesszőből készült bútorok, korongozott szemekaskályha, kádármesterséggel készített tárolóedények, gyermekjátékok.

Tekintélyt parancsoló fizikai paraméterek

AZ ARANYÉREM eredetiségéhez nem férhet kétség, a miskolci egyetem által végzett nemesfém-tartalom-mérések is ezt igazolják. Hasonlóan ritka – négy példányban létező – királylátogatási érmet a szegedi Móra Ferenc Múzeum hét évvel ezelőtt 2 millió forintot áron vásárolt meg. A Knopp és Steiner-féle budapesti éremműhely termé-

kei közé tartozó ipari kiállítási aranyérmek rendkívül ritkák, még ezüstök is csak elvétve kerülnek elő. Ujszászi Róbert, a Móra-múzeum numizmatikus muzeológusa szakértői véleményében azt is leírta, a Thék-aranyérem tekintélyt parancsoló fizikai paraméterekkel büszkélkedhet.

Kiállították a Thék Endre-aranyérmet a múzeumban

ÉRTÉK Békéscsaba és Orosháza összefogását hangsúlyozta a két város polgármestere csütörtökön

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum megvásárolta Thék Endre orosházi származású bútorgyárosnak az 1888-as Országos Iparegyesületi

Kiállításon nyert aranyérmét egy miskolci gyűjtőtől. Az érmet más, Thék Endréhez kötődő relikviákkal együtt kiállították a múzeum előterében.

A tegnapi sajtótájékoztatón Vantara Gyula, Békéscsaba polgármestere az összefogás fontosságát hangsúlyozta az értem megvásárlásával kapcsolatban. A múzeum pályá-

zott a **Nemzeti Kulturális Alaphoz**, nyertek 700 ezer forintot, a többi 300 ezer forintot az orosházi önkormányzat biztosította. A polgármester szölt arról, kulturális értékről van szó, ugyanakkor az érem több is ennél, példázza, hogy tehetséggel, szorgalommal a megyében is sikerre vihetők iparos szakmák, vállalkozások.

Dancsó József, Orosháza polgármestere is a két múzeum, város közötti együttműködést emelte ki. Ez nemcsak a vásárlásnál mutatkozott meg,

hanem abban is, hogy szeptembert követően az orosházi Szantó Kovács János múzeumban tekinthetik meg az érdeklődők a Thék-aranyérmet.

- Orosházán, a megye egyik legiparosodottabb városában Thék Endre személye megkérdőjelezhetetlen - hangsúlyozta Dancsó József. - Thék Endre volt az, akiről már életében, 1913-ban utcát neveztek el Orosházán.

Medgyesi Pál, a Munkácsy-múzeum igazgatóhelyettese és Kocsor János történész-muzeológus elmondták, az aranyérem eredetiségéhez nem férhet kétség, a miskolci egyetem által végzett nemesfém-tartalom-mérések is ezt igazolták. ■ NY. L.

FOTO: INRE GYÖRGY
A tájékoztatón Kocsor János, Medgyesi Pál, Vantara Gyula, Dancsó József.